

TÜRKİYE’DE BELEDİYECİLİK ve KARAMAN ÖRNEĞİ*

M. Akif ÇUKURÇAYIR¹

Nihal GÜNEŞ²

¹Selçuk Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi,

acukurcayir@selcuk.edu.tr

²Selçuk Üniversitesi, Kadınhanı Faik İçil Meslek Yüksekokulu,

nihalay06@hotmail.com

ÖZET

Yerinden yönetim içinde belediyeler, il özel idareleri ve köyler bulunmaktadır. Belediyeler, yalnızca yerel halkın ihtiyaçlarını karşılamazlar. Ayrıca demokrasinin ve hizmet kalitesinin artmasında önemli bir paya sahiptirler. Bunun yanında yerel değerlerin öne çıkmasında katkıları vardır. Yerel halkın ihtiyaçlarının nitelik ve nicelik olarak artması, belediyenin hizmetlerini öne çıkarmaktadır.

Bu çalışmada Karaman Belediyesi’nin hizmetleri ve yerel halkın bu hizmetlerden memnuniyetleri araştırılmıştır. Klasik belediye hizmetlerinin hemen hemen tümü Karaman Belediyesi tarafından kısmen veya tamamen gerçekleştirilmektedir. Yapılan alan çalışmasına göre katılımcıların azımsanmayacak bir bölümü, belediye hizmetlerinden memnun olmadıklarını ifade etmişlerdir.

Karaman Belediyesi’nin hizmetlerinden halkın memnuniyet dereceleri ile ilgili bu çalışma, yapılan ilk akademik çalışmadır. Bu özelliği ile de sadece alanda çalışanlara değil, idarecilere de yardımcı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Belediye, İl Özel İdaresi, Yerel Yönetimler, Yerelleşme,

* 2009 yılında Konya Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsünde kabul edilen ve yayınlanmamış “Türkiye’de Belediyecilik, Karaman’da Belediyeciliğin Tarihsel Gelişimi ve Mevcut Etkinliklerinin Analizi” adlı yüksek lisans tezinden alınmıştır.

Küreselleşme, Karaman Belediyesi, Belediye Yönetimi.

ABSTRACT

There are municipality, Special Provincial Administration and village in the local management. Municipalities do not only supply the needs of community, they have also an important role in increasing the quality of democracy and service. In addition , they contribute to the values of locality to become prominent. The increasement of the local communities' needs which are qualitative and quantitative, put fore the services of municipality.

In this work, It is investigated the services of Karaman municipality and the satisfaction of Its community about these services. Approximately all of the Regular Municipality Services are became partially or completely true by Karaman Municipality. According to the field research, a considerable amount of participants said that they aren't content with the service of Municipality.

This is the first academic study about the degree of the people satisfaction with the Karaman Municipality Services. And with this feature, It will not help only to the worker in this field but also to the administrator.

Keywords: Municipality, Special Provincial Administration, Local Government, Localization, Globalization, Karaman Municipality, Municipality Government.

1.Giriş

İnsanların bireysel ve toplumsal ihtiyaçları vardır. Bireysel ihtiyaçlar içine yeme, içme, barınma, ısınma gibi gündelik yaşamını idame ettirecek olanlar girer. Bireysel ihtiyaçlar, piyasa mekanizması içinde arz ve talebin belirlediği fiyat çerçevesinde istenilen miktarda alınır ve ihtiyaçlar görülür.

Toplumsal ihtiyaçlar, insanların sosyal bir varlık olma gereği olarak, toplu halde

yaşamalarından kaynaklanır. Birlikte yaşam alanı içinde yerine getirilmesi gereken savunma, yol, su, elektrik, adalet gibi ihtiyaçlar, piyasada belli bir fiyat karşılığı alınabilen mal ve hizmetler grubu içinde yer almazlar. Çünkü bu ihtiyaçlar, karını maksimize etmek isteyen özel sektör tarafından yerine getirilmezler. Bu hizmetler, yegâne varlık nedeni olarak devlet örgütlenmesinin bir gereğidir. Devletin ilk kuruluş serüveni, insanların birlikte yaşamalarından kaynaklanan bir takım hizmetlerin, birileri tarafından yerine getirilmesi olarak başlamaktadır. Nitekim başlangıçta toplumsal hizmetlerin yerine getirilmesi için insanlar, belli kişilere ve belli bir (ayni veya nakdi) karşılığı olarak yapılmasına izin verdikleri hizmetler, aslında devlet olgusunun da temellerini oluşturmaktadır.

Tek tek kişisel talep ve isteklere bakılmaksızın, toplum için genel fayda ve ihtiyaç olduğu, yetkili siyasi organlarca kararlaştırılan hizmetler kamu hizmeti olarak adlandırılır.[14] Devletin sunmuş olduğu kamu hizmetlerini tek başına merkezi idarenin yerinde ve zamanında yerine getirmesi beklenemez ve mümkün de değildir. O nedenle merkezden yönetimin yanında yerinden yönetim kuruluşlarının kurulması bir zorunluluk olarak doğmuştur.

Bu çalışmada bazı kamu hizmetlerinin yerine getirilmesi için kurulmuş bulunan belediyelerin kavram olarak tanımı ve genel nitelikleri anlatılmıştır. Türkiye’de belediyeciliğin dönemler itibariyle, tarihsel süreçteki gelişimi irdelenmiştir.

Türkiye’de kamu kesimi Anayasa’nın 5. Maddesinde yazılı devletin amaç ve görevlerini yerine getirmesi çerçevesinde, temel hak ve özgürlükleri korumak, sosyal ve ekonomik ödevleri yerine getirebilmek amacıyla merkezden ve yerinden yönetim esaslarına uygun biçimde örgütlenmiştir. Devlet geleneksel, ekonomik ve sosyal görevlerini çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarıyla yerine getirmektedir. [6]

Her devlette olması gereken yasama, yürütme ve yargıya ilişkin kamu gücünü temsil eden tüm yetkiler merkezi bir otoritede toplanır. Bu durumda ister yerel ve ister ülke düzeyinde olsun tüm kamu hizmetleri devletin tüzel kişiliğinde toplanır ve merkez hiyerarşisine dâhil örgütlerce gerçekleştirilir.[37] Her ülkede mevcut olan yerel yönetim kuruluşları, ülkenin benimsediği idari örgütlenme biçimine göre değişik önem ve özellik arz eder.[41]

Yerel yönetimler, var olan bir ulusal alt bölgeyi belirli ölçüde kontrol eden ve bu bölgede yaşayan insanları temsil eden kişiler tarafından yönetilen politik oluşumlardır.[42] Merkezden yönetim katı biçimde uygulandığında bütün kararların merkezdeki üst yöneticiler tarafından alınması ve yerel kademedeki memurların her şeyi merkeze danışarak yürütmeleri gerekir. Ancak bu katı merkeziyetçilik işleri geciktirme ve hizmet maliyetlerini artırma gibi önemli sakıncaları doğurur.[45]

2.BELEDİYE KAVRAMI

Toplumsal yaşamın, en gelişmiş örgütü devlet olmakla birlikte, her medeni toplumda genel nitelikli ihtiyaç ve çıkarlar yanında, yerleşme birimlerinin ihtiyaç ve çıkarlarını karşılamaya yönelik kamu hizmetlerinin bir bölümünü gerçekleştirecek ayrı bir örgütlenmeye yer verilmektedir. Tarihsel gelişim süreci içinde, bazen devlet ile birlikte bazen de devletten önce oluşup, devletin yanında veya onun bir parçası niteliğinde; bir bölüm hizmetleri gerçekleştirmeyi amaçlamış yerel yönetim kuruluşları, bireylerin komşuluk ilişkilerinden doğan yerel nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamaktadırlar.[27]

Kentler tarih boyunca yeniliğin, kültürün, düşüncenin, teknoloji ve bilginin üretildiği yaşam alanları olmuştur.[11] Toplumun; içinde yaşamını sürdürdüğü, büyük ölçüde etkilediği ve etkilendiği teknik, sosyal ve ekonomik yapı, yerel yönetim

kuruluşlarının hizmet alanlarının büyümesine neden olmuşlardır. Şehirlere olan nüfus akımı, beraberinde pek çok sorunu da getirmiş, şehir ve çevre planlamasını zorunlu kılmıştır. Aşama aşama tüm yerel yönetim birimlerini ilgilendiren bu fonksiyon, mevcutve gelecekteki durumun ve gelişmelerin belirlenmesi ve uygulanmasında önem taşımaktadır. Park, bahçe, meydan, yol, köprü vb. gibi düzenlemeler yerel yönetim kuruluşların ilk akla gelen hizmetleridir. Ekonomik ve toplumsal yaşamda gelişen olaylar, ulaşım ile ilgili trafik düzenlemesi, yolların bakım ve onarımı, ulaşımın açık tutulması, şehir içi ulaşım hizmetleri, bölgesel eğitim faaliyetleri, yaşlı ve kimsesizlere yardım, sosyal faaliyetler, yerleşim ve konut ile ilgili sorunlara çözüm sağlanması, yerel asayişin korunması, temizlik, su ve benzeri ihtiyaçlar, yerel yönetim kuruluşlarının hizmet alanlarının büyümesine neden olmuştur.[36]

Belediye sayılarındaki hızlı artış, ilk bakışta hızlı bir kentleşme süreci yaşandığı kanısını uyandırmaktadır. Oysa siyasi iktidarların girişimi belediye sayısının hızla artmasının önemli nedenlerinden biridir. Birçok yerde yerel halk belediyeleşme ile kendi bölgelerine daha iyi hizmet geleceğine inandığından, nüfus, ölçek, coğrafi durum ve ekonomik şartları göz önünde bulundurmadan, belediyeleşme yönünde girişimlerde bulunmaktadırlar. Belediyeler için optimum hizmet alanı tesis edilmediğinden, köy statüsünde olması gereken birçok yerde belediye yönetimi kurulmuştur. Bu durum, özellikle küçük belediyeler göz önüne alındığında ciddi bir ölçek sorunu ortaya çıkmıştır.[47]

2.1.Tanım

Belediye, belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idari ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişiliğidir (5393 Sayılı Belediye Kanunu,

Madde 3). Belediyeler, insanların doğumundan ölümüne kadar geçen sürecin her aşamasında yer alan halkla iç içe kurumlardır.[25]

Yönetim kavramı, hem kamu ve hem de özel sektör için kullanılır.[19] Yerel yönetimlerin kuruluş gereksinimleri hukuki, ekonomik ve sosyal nedenlere dayanır.[24] Yerel yönetimler, yerel hizmetlerin yerine getirilmesinde son derece etkindirler. Sahip oldukları teşebbüs gücü sayesinde, yeni hizmet yöntemleri geliştirebilir ve yöresel kalkınmaya katkıda bulunabilirler.

Belediyeler, yerel yönetim birimleri arasında ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel bakımdan dünyada olduğu gibi Türkiye’de de en ağırlıklı olanlarıdır.[10] Seçmenlerin en yüksek düzeyde taleplerinin gerçekleştirilmesi, yerel ihtiyaçların en çabuk ve etkin olarak yerine getirilmesi ve sorunların giderilmesi bakımından ortaya çıkan ağır yükün yerel ve merkezi birimler arasında paylaşımının sağlanması, demokrasi açısından büyük önem arz etmektedir.[3] Yerel yönetimlerin kesin bir başlangıç tarihi yoktur. Parlamenter demokrasi ile yönetilen ülkelerde önce yerel yönetimler, daha sonra merkezi idareler ortaya çıkmıştır.[31] Yerel yönetim uygulaması anayasal düzeydeki temsili demokrasinin idari ve yerel düzeydeki uzantısıdır. Yerel yönetimler, demokratik gelişmenin, halk katılımının, yerel gelişme potansiyelini harekete geçirmenin ilk ve en elverişli basamaklarıdır. Üyesi olduğumuz Avrupa Konseyi gibi uluslararası örgütler de, yerel ve bölgesel yönetimlere demokrasinin ayrılmaz ögesi olan kuruluşlar olarak bakmaktadırlar.[18]

Başlangıçta yalnızca yerel nitelikteki hizmetlere yönelik hizmet üreten yerel yönetimler, bugün itibarıyla yerel nitelikteki hizmetleri aşan geniş bir alana yayılmıştır.[1] Yerel yönetimlerin karar organlarının seçimle işbaşına gelmiş olması, bu kuruluşlara demokratik ve özerk kuruluşlar olma niteliğini kazandırmaktadır.[2] Yerel

yönetimler, yerel topluluğu ilgilendiren konularda, özgürce, merkezi yönetimin karışması olmaksızın, kendi değerlendirmeleriyle ve kendi sorumlulukları altında karar verebilmektedirler ve görevlerini yerine getirmeye yetecek mali kaynaklarla donatılmış bulunmaktadır. Çünkü eylemsel ve mali uygulama olanaklarından yoksun yetkiler, kâğıt üzerinde kalmaya mahkûmdur.[32]

Bir devletin ülkesi içinde tüm kamu hizmetlerinin bir elde, devlet tüzel kişiliğinde toplanması durumunda merkezden yönetim ilkesi; kamu hizmetlerinin belli bölümlerinin devletin dışında başka kamu kuruluşları eliyle yürütülmesine de yerinden yönetim ilkesi denir.[21] Yerel yönetimler, kamu gücü devlet elinde toplanmış olduğundan yerel hizmetlerin gerçekleştirilmesi bakımından, ancak devlet tarafından kendilerine verilmiş olan yetki sınırları içinde hareket edebilirler.[48] Yerel yönetimlerin, idari ve mali alanlarda sahip oldukları karar ve hareket serbestîsi „yerel yönetim özerkliği’ olarak ifade edilmektedir.[15]

Kamu hizmetlerinin tek merkezden yürütülmesi teknik açıdan mümkün olmadığı gibi, psikolojik açıdan da uygun değildir.[20] Nitekim hizmetlerin tek merkezden yürütülmesi üretim ve sunumun gecikmesine neden olmaktadır.[44] Belediyeler, vatandaşların doğumundan ölümüne kadar, birçok görev ve sorumluluk yüklenmiş kamu kuruluşlarıdır. Sınırları içindeki yerleri onarmak, imar etmek, bayındır hizmetleri sunmak gibi önemli görevleri vardır. Bölgede yatırımlar yaparak, ekonomik kalkınmaya da katkı sağlarlar.[45]

2.2.Merkezden Yönetim, Yerel Yönetim ve Belediyeler

Dünyada hızla gelişen ekonomik ve sosyal olaylar, insan ihtiyaçlarının değişimine ve gelişimine neden olmuştur. İnsanların piyasadan ve devletten talep ve beklentileri artmıştır. Piyasadan belli bir bedel karşılığında sağlanan mal ve hizmetler

ile bireysel ihtiyaçlar tatmin edilmektedir. Ancak devletten bekledikleri kamusal ihtiyaçları; yaşanan küreselleşme, yerelleşme, kentleşme, göç, yeni ihtiyaçlar gibi faktörler dolayısıyla her geçen gün artarak devam etmektedir. Bu gelişmelerle birlikte devletin merkezi ve yerel nitelikteki hizmetleri ve dolayısıyla harcamaları da artmıştır.

Merkezden yönetim; kamu hizmetlerinin tek bir merkezden, merkez hiyerarşisine bağlı organ ve örgütler eliyle yürütülmesini öngören yönetim biçimidir.[9] Merkezden yönetimde, kamu yönetimi teşkilatı, hiyerarşi denilen bir hukuksal bağ ile zincir durumunda merkeze bağlanmış kişilerden oluşan tek bir örgüt şeklinde ortaya çıkmaktadır.[17] Merkezden yönetim sistemi; bir topluluğun örgütlenmesinde merkez organın gerek yer yönünden gerekse kişiler yönünden bütün karar alma yetkilerini kendi elinde topladığı sistemdir.[24]

Bugün itibariyle insanların devletten bekledikleri veya özel sektör tarafından karşılanamayacak olan bazı hizmetler, merkezi yönetimden ziyade yerel yönetimler tarafından yerine getirilmesi daha rasyonel olmaktadır. İhtiyaçların yerinde tespit edilmesi ve anında görölmesi, merkezi yönetimler tarafından mümkün görölmemektedir.

Dünya üzerindeki ülkelerin birçoğunda kentlerde yaşayan insanların sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Bu artış, kentlerin artan nüfusunun gereksinimlerini karşılamak üzere ülkenin yöneticilerini, çok yönlü kararlar almaya yöneltmektedir.[28] Türkiye’de de siyasal, yönetsel, toplumsal, kültürel ve ekonomik bakımdan taşıdıkları önem, yerel yönetimler ile ilgili konulara giderek artan bir güncellik kazandırmıştır. Hızla kentleşmekte olan Türkiye’deki insanlar, daha yüksek kalitede kamu hizmetlerinden yararlanabilmek, kent ve çevre değerlerini koruyabilmek, yaşadıkları yerin yönetimine dâhil olabilmek için kent yönetimlerinin yapısını tanımak zorundadırlar.[34]

Yerel yönetimler, günlük yaşamın bugünü ve yarını için özel bir öneme sahip birçok kararın alındığı, uygulamanın yapıldığı, ülkelerin ekonomik, politik ve hukuksal yapıları içinde önemli bir yer tutan kuruluşlardır.[26] Yerel yönetimler demokrasinin tabandan tavana doğru yapılanması işlevini gören önemli kurumlardır.[10] Nitekim yerel yönetimlerin yönetsel özelliklerinin güvence altına alınmasının yanı sıra; ekonomik, toplumsal ve kültürel yapıları farklı bölgelerde, bölge çapında yerinden yönetim kuruluşlarının oluşturulması ve var olanların geliştirilmesi, Avrupa Birliği’ne uyum sürecinde önemli bir yer tutmaktadır. Bir saptamaya göre Avrupa Birliği’ne girecek ülkelerin uygulamakla yükümlü olduğu AB mevzuatı ve düzenlemelerinin yüzde altmışı yerel yönetimlerce gerçekleştirilecektir. Bu nedenle AB’ye girmenin etkileri büyük oranda kendisini yerel yaşamda gösterecektir. Bütün demokratik ülkelerde yerel yönetimlerin değişmeyen bir özelliği de denetime tabi olmalarıdır.[39]

Yerel yönetimlerin yeniden yapılandırılması ile ilgili tartışmalar, son dönemlerin gündemini oluşturmuştur. Bunların kaynak ve yetki ile donatılması sonucunda güçlendirilmesi; hem merkezi yönetimin tekeli kırarak hem de kentliler kendi kendilerini yöneterek, demokrasinin güvencesi olma niteliğini kazanacaklardır.[22]

Merkezi idarelerin yerel hizmetler konusundaki eleştirilen yönleri; ağır bürokrasinin getirdiği sorunlarla yönetsel hizmetleri zamanında, kolay ve kaliteli bir biçimde sağlayamamasıdır.[12] Yerel yönetimlerin güçlenmesi, merkezi yönetimi zayıflatacağı, ulusal birlik ve bütünlüğü tehdit edeceği ve hatta devletin üniter niteliğini değiştirmeyi amaçlayan bir çaba olarak görme savı geçersizdir.[35] Hatta yerel yönetimlerin güçlenmesi, halkın bilinçli olarak yönetsel/siyasal alana katılması üniter devletin işlerini kolaylaştırır ve onu güçlendirir.[13]

Eğer sivil denetim mekanizmaları güçlendirilerek yerel yönetimlerin yetkileri

genişletilirse yerel toplumun güçlenmesi yanı sıra, ulusal ölçekte birçok alanda önemli gelişmeler sağlanabilir.[18] Güçlü yerel yönetimler; güçlü yerel topluluk, güçlü demokrasi, güçlü ekonomi, kültürel ve sosyal kalkınma demektir.[12]

Küreselleşen dünyada yerelliğın anlam ve içeriğı yeniden yapılanırken, kentler ve yerel yönetimler de yeni işlevler kazanmaktadırlar.[38] Belediyelerin ortaya çıkış sebebi yönetsel alanın daraltılması yoluyla hizmet götürmede kolaylık sağlanması, hizmet maliyetinin düşürülmesi, hizmet kalitesinin yükseltilmesi, hizmet karşılıklarının alınmasında kolaylık sağlanması, siyasal katılımcılık düzeyinin yükseltilmesi gibi nedenlerdir.[4]

Yerel yönetim birimlerinin ve alınan kararların olabildiğince halka yakın olması anlamına gelen yerellik (subsidiarity) ilkesi, 1992 Maastricht Avrupa Birliğı Anlaşması ile ayrı bir önem kazanmıştır.[10] Avrupa Birliğı vatandaşlarına daha yakın olmalarından dolayı yerel yönetimler, kamu kurumlarıyla vatandaşlar arasında daha yakın bağlar kurulmasında ve entegrasyon sürecindeki politikaların başarılı olmasında anahtar kurumlar ve temel bağlar olarak görülürler.

Belde halkı, belediyeden etkin ve verimli hizmet sunmasını bekler. Etkinlik kavramı belde halkının ihtiyaç duyduğı, istediğı ve beklediğı öncelikli kamusal taleplerin karşılanması amacıyla hizmetlerin yerine getirilmesidir.[40] Örneğın; temiz ve sağlıklı içme suyu ihtiyacı gibi. Ancak halkın beklentisi böyle olmasına rağmen belediyenin spor salonu yapması, belediye hizmetlerinin etkin sunulmaması anlamına gelmektedir. Verimli hizmetten anlaşılması gereken ise, hedeflenen bir hizmetin en az kaynak harcanarak, en çok, en hızlı, ucuz ve aynı zamanda kaliteli hizmet üretilmesidir.[49] Dolayısıyla etkinlik ve verimlilik kavramları, belediye açısından hizmetlerin en yakın yönetim birimlerince yerine getirilmesidir.[50] Hizmetlerin,

hizmete en yakın yönetim tarafından yerine getirilmesi demokrasi anlayışının da bir gereğidir. Çünkü yönetime halkın en etkili bir şekilde katılması ve denetlemesi olasıdır. Belediyeler kamusal hizmetlerini yerine getirirken, kişi ve gruplar arasında hiçbir ayırım gözetmeksizin insan haklarını, çoğulcu ve katılımcı demokrasiyi, tüm faaliyetlerinde açıklığı hayata geçiren kuruluşlardır.[21]

Belediyeler, „sivil toplum örgütü’ olarak „devlet gücünün dengelenmesinde’ etkin rol oynayarak gücün tek merkezde toplanmasını ve anti-demokratik oluşumları engellerler.[19] Belediyeler bu özelliği ile seçmenini temsil eden bir başkanı bulunan, halkın kendi kendisini yönetmesine imkân sağlayan, devlet ile belde halkı arasında toplumsal ve ekonomik gelişmeyi hızlandıran, hemşerilerine karşı hükmedici ve rakip olmayan; halkın siyasal eğitim aracı olup, toplumsal çarpıklaşmayı azaltmaktadır.[43]

2.3.Belediyenin Görev ve Sorumlulukları

5393 Sayılı Belediye Kanunu’nun 14. Maddesine göre belediyelerin görev ve sorumlulukları belirlenmiştir. Belediyeler, mahalli müşterek nitelikte olmak şartı ile aşağıdaki görevleri yerine getirir.

a) İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel altyapı, coğrafi ve kent bilgi sistemleri, çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık, zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans, şehir içi trafik hizmetlerini yapar. Defin ve mezarlıklar, ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve yasam, nikâh, meslek ve beceri kazandırma, ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır.

b) Okul öncesi eğitim kurumları, kadın ve çocuk koruma evleri açar. Devlete ait her derecedeki okul binalarının inşaatı ile bakım ve onarımını yapabilir veya yaptırabilir. Her türlü araç, gereç ve malzeme ihtiyaçlarını karşılayabilir,

sağlıkla ilgili her türlü tesisi açabilir ve isletebilir, kültür ve tabiat varlıkları ile tarihi dokunun ve kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânları ve işlevlerinin korunmasını sağlayabilir, bu amaçla bakım ve onarımını yapabilir.

Korunması mümkün olmayanları aslına uygun olarak yeniden inşa edebilir, gerektiğinde öğrencilere, amatör spor kulüplerine malzeme verir ve gerekli desteği sağlar, her türlü amatör spor karşılaşmalarını düzenler, yurtiçi ve dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan sporculara belediye meclisi kararıyla ödül verebilir. Gıda bankacılığı yapabilir.

Ayrıca, kanunlarla başka bir kamu kurum ve kuruluşuna verilmeyen mahalli müşterek nitelikteki diğer görev ve hizmetleri de yapar veya yaptırır. Belediyelere, diğer kanunlarla çok çeşitli görevler de verilmiştir. Ancak bu kanunların kapsamında bulunan görevlerin birçoğu bugün için Merkezi İdare Kuruluşlarınca, bazıları ise ikili sistemle yani Belediyeler ile Bakanlık veya çeşitli Kamu Kuruluşları ile birlikte yürütölmektedir.

Belediyenin görev, sorumluluk ve yetki alanı belediye sınırlarını kapsar. Ancak Belediye meclisinin kararı ile mücavir alanlara da belediye hizmetleri götürölebilir.

2.4.Belediyenin Yetkileri ve İmtiyazları

Belediyelerin yetkileri, belediye gelirlerini toplamak, belde halkının sağlık, esenlik ve huzurunu sağlamak, kentin düzenini korumak için yönetmelikler çıkartmak, yasaları koymak, bunları uygulatmak ve aykırı davranışları olanları cezalandırmaktır.

Belediyeler kanundan gelen görev ve sorumluluklarını yerine getirdikten sonra kent halkının mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak için her türlü faaliyet ve girişimlerde bulunurlar.[33]

Belediyeler, yasalarla kendilerine verilmiş görevleri yerine getirirken birtakım önemli yetki, hak ve ayrıcalıklardan yararlanırlar. Bu yetki, hak ve ayrıcalıklar 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 15. maddesinde gösterilmiştir. Belediyenin yetkileri ve imtiyazları şunlardır:

a) Belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak.

b) Kanunların belediyeye verdiği yetki çerçevesinde yönetmelik çıkarmak, belediye yasakları koymak ve uygulamak, kanunlarda belirtilen cezaları vermek.

c) Gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri ile ilgili olarak kanunlarda belirtilen izin veya ruhsatı vermek.

d) Özel kanunları gereğince belediyeye ait vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarının tarh, tahakkuk ve tahsilini yapmak; vergi, resim ve harç dışındaki özel hukuk hükümlerine göre tahsili gereken doğal gaz, su, atık su ve hizmet karşılığı alacakların tahsilini yapmak veya yaptırmak.

e) Müktesep haklar saklı kalmak üzere; içme, kullanma ve endüstri suyu sağlamak; atık su ve yağmur suyunun uzaklaştırılmasını sağlamak; bunlar için gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettirmek; kaynak sularını işletmek veya işlettirmek.

f) Toplu taşıma yapmak; bu amaçla otobüs, deniz ve su ulaşım araçları, tünel, raylı sistem dâhil her türlü toplu taşıma sistemlerini kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettirmek.

g) Katı atıkların toplanması, taşınması, ayrıştırılması, geri kazanımı, ortadan kaldırılması ve depolanması ile ilgili bütün hizmetleri yapmak ve yaptırmak.

h) Mahallî müşterek nitelikteki hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, belediye

ve mücavir alan sınırları içerisinde taşınmaz almak, kamulaştırmak, satmak, kiralamak veya kiraya vermek, trampa etmek, tahsis etmek, bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesis etmek.

i) Borç almak, bağış kabul etmek.

j) Toptancı ve perakendeci hâlleri, otobüs terminali, fuar alanı, mezbaha, ilgili mevzuata göre yat limanı ve iskele kurmak, kurdurmak, işletmek, işlettirmek veya bu yerlerin gerçek ve tüzel kişilerce açılmasına izin vermek.

k) Vergi, resim ve harçlar dışında kalan dava konusu uyuşmazlıkların anlaşmayla tasfiyesine karar vermek.

l) Gayrisihhî müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerini ruhsatlandırmak ve denetlemek.

m) Beldede ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi ve kayıt altına alınması amacıyla izinsiz satış yapan seyyar satıcıları faaliyetten men etmek. İzinsiz satış yapan seyyar satıcıların faaliyetten men edilmesi sonucu, cezası ödenmeyerek iki gün içinde geri alınmayan gıda maddelerini gıda bankalarına, cezası ödenmeyerek otuz gün içinde geri alınmayan gıda dışı malları yoksullara vermek.

n) Reklam panoları ve tanıtıcı tabelalar konusunda standartlar getirmek.

o) Gayrisihhî işyerlerini, eğlence yerlerini, halk sağığına ve çevreye etkisi olan diğer işyerlerini kentin belirli yerlerinde toplamak. Hafriyat toprağı ve moloz döküm alanlarını; sıvılaştırılmış petrol gazı (LPG) depolama sahalarını; inşaat malzemeleri, odun, kömür ve hurda depolama alanları ve satış yerlerini belirlemek; bu alan ve yerler ile taşımalarda çevre kirliliğı oluşmaması için gereken tedbirleri almak.

p) Kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma

araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek. Durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek.

(1) bendinde belirtilen gayrisihhî müesseselerden birinci sınıf olanların ruhsatlandırılması ve denetlenmesi, büyükşehir ve il merkez belediyeleri dışındaki yerlerde il özel idaresi tarafından yapılır.

Belediye hizmetleri, vatandaşlara en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulur. Belediyenin görev, sorumluluk ve yetki alanı belediye sınırlarını kapsar. Belediye meclisi kararı ile mücavir alanlara da belediye hizmetleri götürülebilir (Tüğen, 2005: 72). İl sınırları içinde büyükşehir belediyeleri, belediye ve mücavir alan sınırları içinde il belediyeleri ile nüfusu 10.000'i geçen belediyeler, meclis kararıyla; turizm, sağlık, sanayi ve ticaret yatırımlarının ve eğitim kurumlarının su, termal su, kanalizasyon, doğal gaz, yol ve aydınlatma gibi alt yapı çalışmalarını faiz almaksızın on yıla kadar geri ödemeli veya ücretsiz olarak yapabilir veya yaptırabilir.

Bunun karşılığında yapılan tesislere ortak olabilir; sağlık, eğitim, sosyal hizmet ve turizmi geliştirecek projelere İçişleri Bakanlığının onayı ile ücretsiz veya düşük bir bedelle amacı dışında kullanılmamak kaydıyla arsa tahsis edebilir. Belediye, belde sakinlerinin belediye hizmetleriyle ilgili görüş ve düşüncelerini tespit etmek amacıyla kamuoyu yoklaması ve araştırması yapabilir.

Belediye mallarına karşı suç işleyenler Devlet malına karşı suç işlemiş sayılır. 2886 Sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 75 inci Maddesi hükümleri belediye taşınmazları hakkında da uygulanır. Belediyenin proje karşılığı borçlanma yoluyla elde ettiği

gelirleri, şartlı bağışlar ve kamu hizmetlerinde fiilen kullanılan malları ile belediye tarafından tahsil edilen vergi, resim ve harç gelirleri haczedilemez.

2.5.Belediyelerin Gelir ve Giderleri

5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 59. Maddesi'ne göre belediyenin gelirleri şunlardır:

- a.Kanunlarla gösterilen belediye vergi, resim, harç ve katılma payları.
- b.Genel bütçe vergi gelirlerinden ayrılan pay.
- c.Genel ve özel bütçeli idarelerden yapılacak ödemeler.
- d.Taşınır ve taşınmaz malların kira, satış ve başka suretle değerlendirilmesinden elde edilecek gelirler.
- e.Belediye Meclisi tarafından belirlenecek tarifelere göre tahsil edilecek hizmet karşılığı ücretler.
- f.Faiz ve ceza gelirleri.
- g.Bağışlar.
- h.Her türlü girişim, iştirak ve faaliyetler karşılığı sağlanacak gelirler.
- i.Diğer gelirler.

Büyükşehir belediyelerinde büyükşehir sınırları ve mücavir alanları içinde belediyelerince tahsil edilen emlak vergisi tutarının tamamı ilgili ilçe ve ilk kademe belediyeleri tarafından alınır. Bunlardan büyükşehir belediyesine veya özel idareye ayrıca pay kesilmez.

Belediyenin giderleri 5393 Sayılı Kanununun 60. Maddesine göre şunlardır:

- a) Belediye binaları, tesisleri ile araç ve malzemelerinin temini, yapımı, bakımı ve onarımı için yapılan giderler.

b) Belediyenin personeline ve seçilmiş organlarının üyelerine ödenen maaş, ücret, ödenek, huzur hakkı, yolluklar, hizmete ilişkin eğitim harcamaları ile diğer giderler.

c) Her türlü alt yapı, yapım, onarım ve bakım giderleri.

d) Vergi, resim, harç, katılma payı, hizmet karşılığı alınacak ücretler ve diğer gelirlerin takip ve tahsili için yapılacak giderler.

e) Belediye zabıta ve itfaiye hizmetleri ile diğer görev ve hizmetlerin yürütülmesi için yapılacak giderler.

f) Belediyenin kuruluşuna katıldığı şirket, kuruluş ve katıldığı birliklerle ilgili ortaklık payı ve üyelik aidatı giderleri.

g) Mezarlıkların tesisi, korunması ve bakımına ilişkin giderler.

h) Faiz, borçlanmaya ilişkin diğer ödemeler ile sigorta giderleri.

i) Dar gelirli, yoksul, muhtaç ve kimsesizler ile özürülere yapılacak sosyal hizmet ve yardımlar.

j) Dava takip ve icra giderleri.

k) Temsil, tören, ağırlama ve tanıtım giderleri.

l) Avukatlık, danışmanlık ve denetim hizmetleri karşılığı yapılacak ödemeler.

m) Yurt içi ve yurt dışı kamu ve özel kesim ile sivil toplum örgütleriyle birlikte yapılan ortak hizmetler ve proje giderleri.

n) Sosyo-kültürel, sanatsal ve bilimsel etkinlikler için yapılan giderler.

o) Belediye hizmetleriyle ilgili olarak yapılan kamuoyu yoklaması ve araştırması giderleri.

p) Kanunla verilen görevler ve hizmetlerin yürütülmesi için yapılan diğer giderler.

r) Şartlı bağışlarla ilgili yapılacak harcamalar.

s) İmar düzenleme giderleri.

t) Her türlü proje giderleri.

3.KARAMAN'DA BELEDİYECİLİK

3.1.Karaman Belediyesinin Hizmetleri

Belediye hizmetlerini bir ekonomi genellemesi ile anlatmak gerekirse; yararlı komşuluk etkilerini ençoklaştırmak, rahatsızlık ve maliyet yaratanları yasaklamak, denetim altına almak ve gidermektir.[7] Karaman Belediyesi tarafından yürütülen hizmetler şunlardır: temizlik hizmetleri, sağlık hizmetleri, zabıta hizmetleri, hal hizmetleri, park ve bahçeler hizmetleri, otogar hizmetleri, fen hizmetleri, itfaiye hizmetleri, imar ve şehircilik hizmetleri, BESKO hizmetleri, eğitim, kültür ve sosyal hizmetlerdir.

3.2.Temizlik Hizmetleri

Çevreye önemli rahatsızlık veren, kentsel dokuyu bozan, yöresindeki kentsel kullanımla (konut ve ticaret gibi) uyum gösterilmeyen hatta çatışma içinde olan ve-veya halk sağlığını tehdit eden tesis, işletme veya yerler kentte bulunmaktadır.[16]

Karaman Belediyesi Temizlik İşleri Müdürlüğü 2872 Sayılı Çevre Kanununda belirtilen esaslar doğrultusunda temizlik ve çevre koruma çalışmalarını yürütmektedir.

3.3.Sağlık Hizmetleri

Kentler, sağlık koşullarını iyileştirmede özel potansiyele sahiptir. Kişilerin bulunduğu sosyal ve fiziki çevre ile yaşam biçimleri sağlığın başlıca belirleyicileridir.

Belediyeler kentsel yaşamın tüm koşullarını gözetecek sağlık politikaları belirlemek zorundadır.[8] Bu amaçla belediyelere salgın ve bulaşıcı hastalıklarla mücadele konusunda merkezi yönetim ile birlikte çalışmak ve yardım etmek görevleri verilmiştir. Bu nedenle çeşitli sağlık denetim hizmetleri yanı sıra, belediye hastanesi kurmak gibi hizmetlerle de sorumlu tutulmuşlardır. Ancak bu hizmetlerin bir kısmı gelir yetersizliği nedeniyle yerine getirilememektedir.[5]

1) Belediye sağlık polikliniğinde kan ve idrar tahlili, EKG, ayakta tedavi ve pansumanın yanı sıra, sosyal güvencesi olmayan yardıma muhtaç vatandaşlara ve kurum personeline hizmet verilmektedir.

3.4.Zabıta Hizmetleri

Kentsel ortamda, kişilerin yaşamlarını sürdürebilmeleri için, tüketim maddelerine kolayca ulaşabilmeleri gerekmektedir. Bu tüketim maddelerinin sıhhi şartlarda hazırlanması, temiz ve sağlıklı ürünler olması gerekir. Bu amaçla belediyeler günlük tüketim maddelerinin arz ve dağıtımının düzenlenmesi, besin kalite kontrollerinin arttırılarak, gıda imalathanelerinin ve yiyecek tüketim yerlerinin temizliğiyle ilgili kararlar alabilirler.[8]

İnsanlar, topluluklar oluşturarak yaşamları esnasında, doğumlarından ölümlerine kadar, sürekli olarak Belediye hizmetleri ile iç içedirler. Bu yaşam biçimi içinde belediye zabıtası, belediye hizmetleriyle asla soyutlanmayacak biçimde ve bu hizmetlerle bütünleşmiş olarak çeşitli isimler altında tarih içerisinde yerini almıştır.

Karaman Belediyesi Zabıta Müdürlüğü, belediye sınırları içinde beldenin düzenini ve belde halkının sağlık ve huzurunu ve yetkili organların bu amaçla alacakları kararların yürütülmesini sağlamak ve korumakla; belediye suçlarının işlenmesini önleyici tedbirleri almakla ve işlenen belediye suçlarını takiple mükellef özel kolluk

kuvvetidir.

3.5.Hal Hizmetleri

Karaman belediyesi toptancı hal müdürlüğü hal hizmetleri 27.06.1995 tarih ve 22326 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren ve 552 sayılı K.H.K'ye göre faaliyet göstermektedir.

Hal Hizmetleri Müdürlüğü'nün amacı, yaş sebze ve meyve ticaretini kalite, standart ve sağlık kurallarına uygun olarak, serbest rekabet sistemi içerisinde, yapılmasını sağlamaktır. Üretici ve tüketicilerle yaş sebze ve meyve ticaretini meslek edinenlerin çıkarlarını dengeli ve eşit şekilde korumak ve toptancı hallerini modern ve çağdaş bir alt yapı sistemine kavuşturmadır.

Toptancı halleri, hal müdürü ve yeterli personel tarafından yönetilir. Toptancı halinin veya bu çevredeki denetim hizmetlerinin yerine getirilmesinde, istihdam edilmek üzere hal müdürüne bağlı hal zabıtası görevlendirilir. Karaman Belediye'sine ait toptancı hali 1973 yılından 1998 yılına kadar yaklaşık 25 yıl eski yerinde faaliyette bulunmuştur. 1998 yılında 10 dönüm arazi üzerinde Urgan Mevkiinde faaliyet izin belgesi verilerek, hizmete geçmiştir. 2000 yılında lisans alınan toptancı hali 32.715 m²'dir. 150 m² kapalı, 80 m² sundurmak 30 işyerinden oluşmaktadır. Hal içerisinde sosyal tesisler, kahvehane, bakkal, komisyoncular derneği ve lokanta bulunmaktadır.

3.6.Park ve Bahçe Hizmetleri

Karaman Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü, kent alanı içinde bulunan bütün yeşil alan, park, refüj, koruluk, döner kavşaklar ve kaldırımlarda bulunan her türlü bitkinin bakımlarını yapmaktadır.

Park ve Bahçeler Müdürlüğü'nün başlıca görev ve hedefleri şunlardır:

Vatandaşların kendini huzurlu, güvenli hissedebilecekleri, fiziksel aktivitelerde bulunabilecekleri fonksiyonel ve estetik park alanları yapmak. Geleceğimizin yapıtaşları olan çocuklarımızın ve gençlerimizin zihinsel ve bedensel gelişimine katkıda bulunacak faaliyet alanları yapmak. Kişi başına düşen yeşil alan miktarını 7 m²’nin üzerine çıkarmak, Karaman’ın etrafını yeşillendirip şehrin rahat nefes almasını ve kırsal rekreasyon ihtiyacını karşılamak amacıyla ağaçlandırma çalışmaları yapmak. İmar planlarında park olarak ayrılan alanlara peyzaj projeleri yaparak proje dâhilinde park imalatı yapmaktadır. Karaman’da bazı park ve bulvarlarda bulunan süs havuz ve şelalelerinin bakımı, işletmesi ve gerekiyorsa yeniden yapılmasını sağlamak. Park ve Bahçeler Müdürlüğü’ne ait fidanlıkta Karaman iklimine uygun bitki türleri tespit edilerek üretime alınmıştır. Belediyenin, köylerin, halkın ihtiyaçları karşılanmaktadır. Mezarlıklar müdürlüğü olmadığı için mezarlıkların bakımı da Park ve Bahçeler Müdürlüğü’nün elemanlarınca yapılmaktadır.

3.7.Otogar Hizmetleri

Karaman Belediyesi bünyesinde bilinen Otogar 1981 yılında açılışı yapılarak hizmete girmiştir. O günden beri Karaman’ın çevre il, ilçe, köy ve kasabalara ulaşımını sağlayan karayolu taşımacılığı sistemi içerisinde yerini alarak bu konularda halkın huzurlu ve güven ortamında ulaşım hizmetlerinden yararlanmasını sağlanmaktadır.

3.8.Fen Hizmetleri

Fen İşleri Müdürlüğü’nün görevi, il sınırları içerisinde imar yasalarına göre yapılan uygulama İmar Planlarındaki 3030 sayılı yasa ile illere bırakılan yol, geçit ve çeşitli tesislerin düzenlemelerini yapmak, onarmak ve bakımını yapmaktır.

Yaşanabilir çağdaş ve sağlıklı bir kentin başlangıcı olan bu tesislerin teknik olarak yapılması için çalışan Fen İşleri Müdürlüğü bölgede bulunan 54 mahallenin ve

2200 sokağın yollarını kendi tesislerinde ürettikleri asfaltla yapmaktadır.[30]

3.9.İtfaiye Hizmetleri

İtfaiye Müdürlüğü 1946 yılında kurulmuş olup o günlerde İtfaiye Amirliği olarak görev yapmaktadır. 21 Haziran 1989 tarihinde Karaman'ın il olması nedeniyle 12.02.1991 tarihinde İtfaiye Amirliği unvanı İtfaiye Müdürlüğü olarak değiştirilmiştir.

İtfaiye Müdürlüğü, 1580 Sayılı Belediyeler Kanununun 15. Maddesinin 22.Fıkrası gereğince belediyesi hudutlarında meydana gelecek yangın, sel ve su baskınları, deprem ve tabii afetler sonucunda oluşacak enkaz ve çöküntüler altında can ve mal kurtarmaları amacıyla kurulmuş ve Karaman Belediyesi bünyesinde oluşturulan bir birimdir.

İtfaiye Müdürlüğü, Vali ve Belediye Başkanından alınacak emirler doğrultusunda acil hallerde çevre ilçe ve belde belediyeleri ile buralara bağlı köylerde meydana gelecek yangın sel ve su baskınına müdahale etmektedir. Belediye sınırları içerisinde bulunan anayolları ve sokakları, istenildiğinde susuz kalan semt ve köylere su dağıtmak ve yine istenildiğinde şehirdeki lağım fosseptik vb. borularındaki tıkanıkları Belediye Meclisimizin tespit edeceği ücret karşılığında tazyikli suyla açmaktadır. İtfaiye Müdürlüğü bu hizmetleri esas görevlerimizi aksatmamak şartıyla bir program dâhilinde yapmaktadır.

3.10.İmar ve Şehircilik Hizmetleri

Hızlı nüfus artışı sonucunda kentlerin birçoğu taş, beton, cam, çelik ve asfalt yığına haline gelmiştir. Belediyeler hazırlayacakları imar planlarıyla, belde sakinlerine altyapısı tamamlanmış, yaşanabilir ve çağdaş mekânlar oluşturmak zorundadırlar.[8]

İmar ve Şehircilik Müdürlüğü mal değil hizmet üretmektedir. Üretilen bu

hizmetler doğrultusunda, Tapu Sicil Müdürlüğü, Kadastro Müdürlüğü, Bayındırlık Müdürlüğü, Tarım İl Müdürlüğü, Sosyal Sigortalar Müdürlüğü, Türk Telekom, Vergi Dairesi ve benzeri kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmaktadır. Bu hizmetlerin üretilmesinde dış kurum ve kuruluşlardan hiçbir yardım almamaktadır. İmar ve Şehircilik Müdürlüğü tarafından yapılan kamulaştırma faaliyetleri şunlardır.[8]

3.11.BESKO (Belediye Su, Kanalizasyon ve Otobüs) Hizmetleri

İşletme Müdürlüğünün temeli 1951 yılında Lale suyu projesi ile atılmış, aynı yıl soğuk hava deposu işletmeye alınarak aynı zamanda Karaman’a elektrik verilmiştir. 1978 yılına kadar işletme elektrik, su ve soğuk hava işletmesi olarak devam ederken, aynı yıl 3 adet otobüs alınarak işletme, elektrik, su, soğuk hava, otobüs (ESKO) şeklinde oluşturulmuştur.1983 yılında elektrik birimi TEK’e devredilmiş işletmenin unvanı BESKO’ya dönüşmüştür. Bunu takip eden yıllarda ekonomik ömrünü dolduran soğuk hava tesisleri iptal edilmiştir.

1991 yılında Fen İşleri Müdürlüğü tarafından yapılmakta olan kanalizasyon hizmetleri de işletme bünyesine alınmış olup, şu anda BESKO İşleri Müdürlüğü ünvanı altında (Su-Kanalizasyon-Otobüs) hizmete devam etmektedir.

BESKO İşleri Müdürlüğü:

a) Karaman’ın su, kanalizasyon, yağmur suyu, pis su arıtma gibi altyapı çalışmalarının kontrollük ve yapım işlerini İller Bankası ve belediye imkânları ile ortaklaşa sürdürür.

b) Tamamlanan altyapı projelerinin abonelik ve sonrası hizmetlerini yürütür.

c) Bünyesinde bulunan ulaşım hizmetleri birimi ile şehir içi toplu taşımacılığı gerçekleştirir.

BESKO tarafından yerine getirilen başlıca hizmetler; içme suyu, kanalizasyon, yağmur suyu, atık su, abonelik işleri ve ulaşım hizmetleridir.

4.SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

İnsanın sonsuz ihtiyaçları, özel ve kamu sektörü tarafından üretilen mal ve hizmetler tarafından üretilen kıt kaynaklar tarafından giderilir. Özel sektör tarafından üretilen mal ve hizmetler, piyasada oluşan fiyat aracılığıyla insanlara ulaşır. Kamu sektörü tarafından üretilen mal ve hizmetlerin insanlara ulaştırılması ve bunların finansmanı, özel sektörden tamamen farklıdır. Vergiler başta olmak üzere devletin çeşitli finansman kaynakları tarafından toplumsal ihtiyaçları karşılamak için üretilen mal ve hizmetler, daha ziyade bedelsiz veya bedelinin altında insanlara sunulur.

Devlet, toplu halde yaşayan insanların toplumsal ihtiyaçlarını, merkezi yönetim ile yerinden yönetim kuruluşları aracılığıyla yerine getirir. Geçen yüzyılın sonlarına doğru yönetim anlayışında çok büyük değişiklikler olmuştur. Bunun sonucunda, klasik temsili demokrasi toplumdaki hızlı gelişmeye cevap veremez hale gelmiştir. Halkın yönetime daha fazla ve aktif şekilde katılmak istemesi, yerel yönetimlerin güçlendirilmesine ve merkezi idarenin yerel yönetimler üzerindeki denetimin asgariye indirilmesi konularındaki isteklerinin artmasına neden olmuştur. Bu istekler uluslar arası belgelerde, anayasa ve yasalarda açık bir şekilde yer alır hale gelmiştir.

Demokrasi, hizmette kalite, etkinlik ve verimlilik, temsiliyet, yerindelik gibi kavramların öne çıkması yerinden yönetim kuruluşları ve bunlar içinde de bilhassa belediyelerin önemini giderek artırmıştır. Belediyeler, belde halkının iradesi doğrultusunda seçilen kişiler tarafından yönetilirler. Böylece insan hakları ve çoğulcu katılımcı demokrasinin güçlenmesinde etkileri yadsınamayacak kadar büyüktür.

5.KAYNAKÇA

[1]Açba, Sait (1991), *Belediye Bütçesi*, Adım Yayıncılık, Ankara.

[2]Altıntaş, Osman (2007), *İl Özel İdaresi Harcamalarının Mevcut ve Potansiyel Olarak Fonksiyonel Analizi*, (Uzmanlık Tezi), DPT Yayın No: 2743, Ankara

[3]Akdoğan, Yalçın (2002), "Ulusal Soruna Yerel Çözüm:Sosyal Belediyecilik", *Eminönü Bülteni*, Şubat Sayısı, İstanbul.

[4]Arıkbay, Canan (1993); *Yerel Yönetimlerde Eğitim ve Danışmanlık Hizmetleri, Gereksinimleri ve Karşılama Kaynakları*, Milli Prodüktivite Merkezi, Yayın No: 511, Ankara.

[5]Ataç, Beyhan ve Özkazanç, Önder (1977), *Belediye Bütçeleri*, Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yayınları, Eskişehir.

[6]Ataç, Beyhan vd. (2003), *Devlet Bütçesi*, Anadolu Üniversitesi Yayını, No:1513, Eskişehir.

[7]Bulutoğlu, Kenan (2004), *Kamu Bütçesi, Kamu Harcamaları, Kamu Borçları*, Batı Türkeli Yayıncılık, İstanbul.

[8]CDRL (1996), *Avrupa Kentsel Şartı*, Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Yönlendirme Komitesi (CDRL), Konrad Adenaur Vakfı, Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü Yayını, No: 10, Ankara.

[9]Çoker, Ziya (1995), “Merkezden Yönetim, İl Sistemi ve Yerel Yönetim Reformu”, *Yeni Türkiye-Yönetimde Yeniden Yapılanma Özel Sayısı*, Sayı: 4, Ankara.

[10]Çukurçayır, M.Akif (2000), *Siyasal Katılma ve Yerel Demokrasi*, Yargı Yayınevi, Ankara.

[11]Çukurçayır, M.Akif (2003a), “Dijital Kentler ve Türkiye’de Bazı Uygulamalar”, *Yerel ve Kentsel Politikalar*, Ed: M.Akif Çukurçayır-Ayşe Tekel, Çizgi Kitabevi, Konya, ss.121-143.

[12]Çukurçayır, M.Akif (2003b), *Yurttaş Odaklı Yerel Yönetim*, Çizgi Kitabevi, Konya.

[13]Çukurçayır, M.Akif ve Tekel, Ayşe (2003), “Giriş”, *Yerel ve Kentsel Politikalar*, Ed: M.Akif Çukurçayır-Ayşe Tekel, Çizgi Kitabevi, Konya, ss.11 -15.

[14]Erginay, Akif (1998), *Kamu Maliyesi*, 16. Askı, Savaş Yayınları, Ankara.

[15]Eroğlu, Hamza (1978), *İdare Hukuku*, 3. Baskı, Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayını, Kalite Matbaası, Ankara.

[16]Genç, F.Neval (2003), “Kent Yenileme ve Yerel Yönetimler: Kamu Yönetimi Perspektifi”, *Yerel ve Kentsel Politikalar*, Ed: M.Akif Çukurçayır-Ayşe Tekel, Çizgi Kitabevi, Konya, ss.413-462.

[17]Giritli, İsmet; Bilgen, Pertev ve Akgüner Tayfun (2006), *İdare Hukuku*, Der Yayınları, Gözden Geçirilmiş 2.Basım, İstanbul.

[18]Gökçe, Orhan ve Bayrakçı, Erdal (2006), *Yerel Yönetimler (Ders Notları)*, Dizgi Ofset, Konya.

[19]Görmez, Kemal (1995), “Türkiye’de Yerel Yönetim Reformu Üzerine”, *Yeni Türkiye Dergisi*, Yönetimde Yeniden Yapılanma Özel Sayısı, Yıl:1, Sayı:4.

[20]Göymen, Korel (1997), *Türkiye ’de Kent Yönetimi*, Boyut Yayınları, İstanbul.

[21]Gözübüyük, Şeref (1998), *Yönetim Hukuku*, 11. Bası, Turhan Kitabevi,

Ankara.

[22]Güler, Birgül A. (2005), “Avrupa ve Yerel Yönetimlerin Anayasa Konumu”, *YAYED- Memleket Mevzuat*, Sayı: 5, Kasım.

[23]Gülöksüz, Yiğit (1994), “Demokratik ve Etkin Yerel Yönetim”, *Yerel Yönetim Sisteminin Geliştirilmesi Sempozyumu*, Van, 5-6 Ağustos 1994, Kent Basımevi, İstanbul.

[24]Günday, Metin (2005), *İl Özel İdareleri ve Belediyeler*, İmaj Yayınevi, Ankara.

[25]Gündoğdu, Balamir (2005), “Beklenen Belediye Yasaları”, *Yerel Yönetim ve Denetim*, C: 10, S: 7, Temmuz.

[26]Güneş, İsmail (2000), “Yerel Yönetimler ve Yerel Yönetimlerin Varlık Nedenleri”, *Prof.Dr. Adnan Tezel’e Armağan*, Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi Maliye Araştırma Uygulama Merkezi, Yayın No:13, İstanbul, ss.271-292.

[27]İçişleri Bakanlığı (1973), “50 Yılda Mahalli İdareler”, *Mahalli İdareler Dergisi*, Özel Sayı, Yıl: 1, Ekim.

[28]İsbir, Eyüp G. (1982), *Kentleşme Metropolitan Alan ve Yönetimi*, Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayın No:185, Ankara.

[30]Karaman Belediyesi (2007), *Faaliyet Raporu*, Karaman.

[31]Karaman, Zerrin Toprak (1996), *Yerel Yönetimler*, 3. Baskı, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, İzmir.

[32]Keleş, Ruşen (1993), “Yerel Yönetimlerin Özerkliği ve Bir Örnek Olay”, *Kent ve Siyaset Üzerine Yazılar*, IULA-EMME, İstanbul.

[33]Keleş, Ruşen (1994), “Yerel Demokrasinin Neresindeyiz”, *Yeni Türkiye*

Dergisi, Yönetimde Yeniden Yapılanma Özel Sayısı, Yıl:1, Sayı: 4.

[34]Keleş, Ruşen; (2000), *Yerinden Yönetim ve Siyaset*, 4. Baskı, Cem Yayınevi, İstanbul.

[35]Keleş, Ruşen (2003), “Sunuş”, *Yerel ve Kentsel Politikalar*, Ed: M.Akif Çukurçayır-Ayşe Tekel, Çizgi Kitabevi, Konya, ss.7-9.

[36]*Local Government in Britain* (1977), Her Majesty’s Stationery Office, Reference Division, Central Office of Information, London.

[37]Nadaroğlu, Halil (2001), *Mahalli İdareler*, 5. Bası, Beta Basım,Yayım,Dağıtım A.Ş., İstanbul.

[38]Ökmen, Mustafa (2003), “Globalleşme-Yerelleşme Dinamikleri ve Bir İnsan Hakkı Olarak Yerel Haklar”, *Yerel ve Kentsel Politikalar*, Ed: M.Akif Çukurçayır- Ayşe Tekel, Çizgi Kitabevi, Konya, ss.17-64.

[39]Özer, M. Akif (1998), “Yönetimin Denetimi: Temel Unsurları, İlkeleri ve Kamu Yönetimi Açısından Değerlendirilmesi”,*Türk İdare Dergisi*, sayı: 419, Haziran.

[40]Palabıyık, Hamit (2003), “Yönetimden Yönetişime: Yönetişim, Kentsel Yönetişim ve Uygulamaları ile Yönetişimde Ölçülebilirlik ÜzerineAçılımlar”, *Yerel ve Kentsel Politikalar*, Ed: M.Akif Çukurçayır-Ayşe Tekel, Çizgi Kitabevi, Konya, ss.225-277.

[41]Pehlivan, Osman (2004), *Kamu Maliyesi*, Derya Kitabevi, Trabzon.

[42]Sharpe, L.J. (1970), *Theories and Values of Local Government*, Political Studies, Vol:XVIII, N:2.

[43]Sevinç, M.Nesim (1994), “Yerel Yönetimler Nasıl Olmalıdır?”, *Yerel*

Yönetim Sisteminin Geliştirilmesi Sempozyumu, Van, 5-6 Ağustos 1994, Kent Basımevi, İstanbul.

[44]Tortop, Nuri (1992), “Demokratik Mahalli İdareler Anlayışının İlkeleri”, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, C:1, S:3, TODAİE, Ankara.

[45]Tortop, Nuri, (1994), *Mahalli İdareler*, Seçkin Kitabevi, Ankara.

[46]Uluatam, Özhan (2001), *Kamu Maliyesi*, İmaj Yayıncılık, 7. Baskı, Ankara.

[47]Ulusoy, Ahmet ve Akdemir, Tekin (2005), *Mahalli İdareler (Teori- Uygulama-Maliye)*, Seçkin Kitabevi, 3. Baskı, Ankara.

[48]Ülkmen, İsmail Hakkı (1960), *Mahalli İdareler Maliyesi Dersleri*, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, No:103/85, Ajans Türk Matbaası, Ankara.

[49]Yalçındağ, Selçuk (1992), “Çağdaş Belediye”, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, C:1, S: 1, TODAİE, Ankara.

[50]Yıldırım, Selahattin (1993), *Yerel Yönetim ve Demokrasi: Kavramlar, Yaklaşımlar*, T.C. Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı ve IULA-EMME, Kent Basımevi, İstanbul.